

מסורת הש"ס

(א) ב"מ 74. קדושין ע"ו: וי"ג, (ב) ומוספתא פ"ב, (ג) ב"מ 74. ל"א, (ד) וי"ג, (ה) קדושין ע"ו: (ו) ב"מ 74. ל"א, (ז) ש"ך ע"ב, ע"ג.

נוסחת הריב"ן

א] עלה שום מירות: ב] לישנא דלמדת: ג] וקא מנערין לי אימא להו: ד] וקבל עליו שאר דקדוקי מירות או ע"מ שאתמא למתם וקבל עליו כי: ה] מר: ו] וטעמא מר: ז] מפרש: ח] דלארשונה: ט] דלין: י] למתים: יא] כמתני:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכו' ומתא' כי לאו דמכורין קבל עליו מירות אלף הית גידור דמב וכו' דלא אמר הכי דמב' כי אמיה: (ב) ד"ה אכל וכו' ודייק רבנן דפ"ק סוף פ"ג דלאמרי אפי' לא נוד אלף: (ג) ד"ה חלוק וכו' דבראשונה מני: (ד) ד"ה רבינא וכו' דאין בתנאי: (ה) ד"ה תנאי וכו' בנקל' נמי קא חשיב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דהו' מתנה ב' וי"ה ותיפוק ליה. לא ידעמי מלי אולתא האי מתיא: ודבריה טעמא דלא' לקיים ע"י שליח לא ברירא דלא יט' פלוגתא בזה צדימת משה' ע"מ יומר משום מתנה על מה שכמו צדמת דוד' ליה: וז"ל: א"ה וי"ה א"ה שמהר"ם יב"ל. ק"ל עדיין אין תיפוך הרי"ס דגמרי' ר"פ ואלו נדרים קונס דהיתא עולם אם ארקה על נדרים א"ה לקיים ע"י שליח וי"ע:

הגהות מהר"ב רינשבורג

א] תוס' ד"ה א"ה ק"ל ק"ל בתי דבי מירות מתי' צבי מנתקו וי"ג דתמוהו' כ"ל א"מ: ב] ד"ה דהו' וכו' שנים משמע מירות מעלתא ומקדש כ"ל א"מ: ג] ד"ה רבנן וכו' ואפילו למ"ד לא הותרו כולן משום דהו' נדר וטעמא ד"ה מר וז"ל מן וטעמא מנתק: ד] ב"מ ד"ה אינו מירות על אחר מירות על אחר מנתקו וי"ג ע"כ בחדש כ"ל: ה] ד"ה מתי' הלא הכי דאין מירות בלא לא יפסד:

מתני' אמרו חכמים. כיון דשיכורה היא ואינה זקוקה לשמיה נראין דזכרים שלא נתכוונה זו לקבל עליה [א]זה לשם מירות אלף לומר יאסר עלי כוס זה קרבן ואינה אסורה אלף בזכוס יין זה בלבד: **גמ' וי"ס.** אי לאו (ב) דנתכוונה לקבל עליה מירות אלף להיות גידורה ממנו לימא הכי בבאי לישנא (ג) הרי הוא עלי קרבן להכי הוא דלא אמרה הכי דזכרה אי

למינא הכי סבירה להו שלא אסרתי עלי אלף כוס זה בלבד ומיימתי לי כוס אחרינא ואמרי לי אשתי וקא מנערין לי [ד]דשמוי' אלף ולא מנינא למשתי לי מילתא דהואי אסירא נמי בכסא אחרינא ותו לא מיימתי לי. ומעשה נמי בצלשה כו': **מתני' הריני נזיר על מה שאהא שופא יין.** דוקובל עליו אמר מיר: **הרי זה נזיר ואסור בזונן.** שכל דקדוקי מירות עליו: **אלא אם אמר יודע אני שיש נזיר.** בעולם ואיני יודע שזוהי אסור ציין ואמר הריני נזיר הרי זה אסור בזונן. והיינו רבנן (ה) דאמרי אפילו לא הו' נזיר אלף מחד מיימיהו הוי נזיר ככולם: **לדעו שמעון מסיר.** דהואיל שלא קיבל עליו אלף חלי הנזירות שלא היה יודע שהנזיר אסור ציין הרי זה מותר בזונן ור' שמעון לטעמיה דלמרי' אינו אסור עד שזיר מוכון: **ואם אמר יודע אני שזוהי אסור ציין אלף סבור הייתי.** כשהזרתי מן היין שיהו חכמים מתיינין לי מפני שאני יכול לחיות בלא יין: **אם יודע אני שהנזיר אסור לקבול מתי ובעסקא צלתי עלי מירות סבור הייתי שיהו חכמים מתיינין לי מפני שאומנותי לקבול מתיס הרי זה מותר דלגלגלי מילתא למפרע דנעתיקא לא קיבל עליה מירות מיין ומטומאת מתיס ולא קיבל עליו אלף חלי מירות: ור"ש אומר.** וטעמא [ז] מפרש בגמ': **גמ' וליפלוג נמי ר"ש ברישא.** כי הכי מירות דלא חייל [ז]אודע אני שיש מירות דלא חייל עליה מירות משום דלא קיבל כל דקדוקי מירות: **חלוק היה ר"ש אף בראשונה.** (א) דלארשונה נמי קאמר ר"ש ט"כיון דאמר על מנת שאהא שופא ציין ומיימטא [ז]למת לא נדר אלף בתגלחת לבד ור"ש לטעמיה דאמר אינו נזיר עד שזיר מוכון: **רבינא דאמר ברישא ודאי לא פליג ר"ש.** דלאילו התם כיון דאמר הריני נזיר קיבל עליו כל תורת נזיר והאי דאמר ע"מ מה שמתנה בזה (ו) ואין בתנאי כלום והוה ליה נזיר גמור דהו' ליה כמי שאמר על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה שאין בתנאי כלום לוייתחייב לה בזונן: **ויב"ל אמר לך.** ברישא נמי פליג ר"ש דהאי ע"מ כחון דמי כיון דקבל עליו מירות במקפת לא הוי מתנה על מה שמתנה בתורה דלאילו לגבי מאן דאמר ע"מ שאין לך כסות ולא עונה לא קיבל עליו כלום אלף הכא קבל עליו במקפת ומשום הכי הוי תנאי קיים ואינו נזיר לפי שאין דבריו הראשונים כלום משום דלרבי שמעון לא הוי נזיר עד שזיר בזונן: **סניא חוסיס דרבינא.** דאפילו במקפת (ה) וקא חשיב ליה מתנה: **ור"ש אומר והאמרם רישא ר"ש מסיר.** דחלי מירות קיבל עליו ואין סוודרין לתלפין: רישא

הריני נזיר פרק שני נזיר

יא.

הריני נזיר ממנו. פי' נזיר מן הכוס הרי זה נזיר פי' כל דין נזירות עליו: **מעשה באשה אחת ואמרו חכמים לא נתכוונה זו ואלא לומר הרי עלי כוס זה בקרבן.** ולא נאסרה אלף בלאו כוס בלבד וצגמ' פריך מעשה לקסור: **ואם פי' שדך בני אדם להפסיד בשכור ששמה ועמה אינו רואה לשמור ואומר נזיר הוא ללקס מעליו שאם לא יאמר נזיר הוא ירא שיצילו לו כוס אחר לך אומר נזיר ללקס לגמרי מעליו אלף כשאינו שכור אין דרך להפסידו ולכן אומר דנזיר מכולו ומעשה נמי בצלשה אחת וכו': **ע"ל מנת שאשתה ביין בו' ה"ו נזיר ואסור בבולן.** איכא למי' צגמ' משום דהו' מתנה על מה שמתנה בצורה [דכי אמר] הריני נזיר הוי נזיר לכל מיילי וכי מטיל בה תנאי אין בתנאי כלום ואפי' ר"ש מודה ברישא כההוא לישנא דתניא כותמיה: **אבל איני יודע שזוהי אסור ביין.** כלומר שאר הלכות צלתי עלי לבד מאיסור יין שלא קבלתי לפי שאר ידעתי שזוהי אסור ציין רבנן הוי נזיר לטעמיהו דלעיל דאפרי לא נדר אלף מחד הוי נזיר ור"ש מתיי וז"ל לטעמיה דלמך (לעיל דף ג.) עד שזיר מוכון: **וי"דע אני שהנזיר אסור ביין אבל אני סבור הייתי שהחכמים מתירין מפני שאני יבול לחיות אלף ביין או מפני שאני קובר את המתים.** כלומר שאני צריך לטמאות בהם ולעפל בהם צככר מתמת דוקמי ולכן לא היה צדעמי לקבל איסור יין או טומאת מתיס (ה"ו מותר) וכן הוא אומר שלא קבל עליו איסור יין או טומאת מתיס ה"ו מותר ור"ש אומר וצגמ' פריך דאיפסא הוה ליה לנתינת אף בראשונה. והא דקמי ר"ש [מתיר] ק"ל א] צמרי [בצין]: **דק"ו מתנה על מה שכתוב בתורה.** דכשחמך הריני נזיר חייל עליו מירות לכל מיילי וכי אמר ע"מ מטיל התנאי על מה שמתנה בצורה וצטל התנאי וז"ל * ומיפוק ליה דמירות אי אפשר לקיים ע"י שליח דלמך בהמדייר (כמוצות עד.) דבעינן תנאי דומיא דבני גד ובני ראובן שנתקיים המעשה ע"י יהושע שהיה שליח משה והתם מני תנאי לצטל המעשה ולא צעלמא וי"ל**

מתני' אמרו חכמים לוי את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו ה"ו נזיר מעשה באשה אחת שהיתה שיכורה ומזוגו לה את הכוס ואמרה הריני נזירה ממנו אמרו חכמים לא נתכוונה זו אלא לומר הרי הוא עלי קרבן: **גמ' מעשה לסתור אמרת רישא הרי זה נזיר והדר תני מעשה באשה אחת אלמא בהאי הוא דאסור הא יינא אחרינא שרי חסורי מיחסרא והכי קתני מזוגו לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו הרי זה נזיר ואם שיכור הוא ואמר הריני נזיר ממנו אינו נזיר מ"ש כמאן דאמר הרי עלי קרבן הוא וכו' ת לימא הכי סבר מיימתי לי אחרינא ומצערן לי אימא להו הא מילתא דפסיקא להו ומעשה נמי באשה אחת: **מתני' הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומייטמא למתים הרי זה נזיר ואסור בכולן יודע אני שיש נזירות אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין יהי זה אסור ור' שמעון מתיר יודע אני שהנזיר אסור ביין אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי מפני שאין אני יכול לחיות אלף ביין או מפני שאני קובר את המתים יהי זה מותר ור' שמעון אומר: **גמ' ולפלוג נמי רבי שמעון ברישא אריב"ל חלוק היה ר"ש אף ברישא רבינא אמר ברישא לא פליג ר"ש מאי טעמא יודעה דהוה ליה מתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ור' יהושע בן לוי אמר לך [האי] על מנת כחון דמי תניא כוותיה דרבינא * אמר הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומייטמא למתים ה"ו נזיר ואסור בכולן מפני שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל: יודע אני שהנזיר אסור ביין: והאמרת רישא אסור ורבי שמעון מתיר אימא נמי הרי זה אסור ור"ש מתיר ואיבעית אימא לעולם לא תיפוך התם רישא******

* אחרי שאחרים יכולים להציא קרבנות תחתיו נחשב כאילו כל המעשה יכול לעשות ע"י שליח וז"ל הא אמרינן (במסות קט.) הריני נזיר לגלגל צדית חונוי יגלגל צדית המקדש גילגל צדית חונוי ילא ואמאי הא הוי מתנה על מה שמתנה בתורה והל"ל בחונוי לא ילא וי"ל דמשמע לזוהי הרי הוא שנים משמע ב] מקדש ואו גילגל בחונוי לא ילא ומשמע נמי שאינו מכון כי אם לזעורי ואו גילגל בחונוי ילא ובמקדש הוי חולין צעורה וזירות: מתלא תליא וקאי אי מגלגל במקדש גילגל מלתא דלנזירות מעלייתא איכיוני ועל מנת דלמך לא כלום הוא ואם גילגל בחונוי גילגל מילתא דלזעורי מכון: **האי ע"מ כחון דמי.** כאילו אמר הריני נזיר מכל מלתא חון מן היין דלא הוי נזיר לר"ש דבעינן עד שזיר מוכון וז"ל והא מקדש את האשה ע"מ שאין לה עליו שאר כסות ועונה הויא מקודשת והתנאי צטל (קדושין דף י.) ולא אמר כחון דמי וי"ל דגבי קדושין שאני דאפילו אמר בפירוש חון משאר לא מטיבא וכו' אמר חון משאר לאו מידי קאמר ולכן חייב בזונן אלף גבי נזיר ילפינן לעיל (דף ג.) מקראי דלרבי שזיר מוכון דלס נדר מאחד מהם לא הוי נזיר: **תניא** בבוותיה דרבינא. * דהא אמר על מנת שחשיב ליה תנאי ולא כחומר חון: * **וי"פא** דנדר מכולהו ואיתישל' אחדא. והיינו דקמי אלף סבור הייתי שחכמים מתיינין לי ויתירו לוי היין או לטמאות למתים שאינו יכול לחיות בלא יין או שלא יטפל צככר למתים שזהו פרנסת צימו: **לרבנן** ביין דנשתרי ליה חדא משום הכי מישתרייא ליה לכולהו דכאיסורו כך הימירו כשם שנאסר בתחילת הנזירות צמד מענייני מירות כן ניתר צסוף הנזיר * צמד וכמו דפליגי' התם פי"ג דנדרים (דף ה.) גבי מלא אובליס תלמיס ואמר קונס הפירות עליכס ונמלא אצוי אחד מהן והתיר נדרו ופליגי' אי הותרו כולן או לא ה"ו סביר רבנן ואפילו למי"ד לא הותרו כולן משום דהו' ג] נדר * וצבונה אלף הכא כיון דתחילה הוי מירות ד] על אחד ה"ו סוף מירות ור"ש ק"ל אפי' למי"ד הותרו כולן מ"מ הכא כיון דאין מירות ה] צאה לו עד שיפסד מוכון כמו כן צריך שאלה לכולן והוי הותר השני: ולרבי

עין משפט נר מצוה

ד א מיי פ"א מהלכות מירות הלכה ואי סמך ללכת ממנו: ב ב מיי שם הלכה י: ג א מיי שם הלכה י: ד ז מיי שם הלכה י: ה ה מיי שם הלכה י: ו ב מיי שם הלכה י:

הגהות התוספות

- 1. צ"ל אחרי. 2. צ"ל על מנת גלגל. 3. צ"ל ומימרו. 4. צ"ל ומימרו לו. ועי' צ"ר. 5. מניית משום הכי ממתק. 6. צ"ל המירות. 7. צ"ל ונהי דפליגי. 8. דע שהגהת ה"ח"מ שביצא ה"ר"ב רנשבורג ז"ל צ"ל צ"ל לא שיפא אלף לפסוסים שפס דגרסי מירות וטעוה אלף להגויסא כספריס שלפניו לן הו' מקום ללז.

פי' הרא"ש

מזוגו לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו ה"ו נזיר ואפי' לר"ש דאמר עד שזיר מוכון חכא מודה כיון דלא הוכיז בהדיא יין דלא גרע מדרות נזירות: וכו' ת לימא הכי סבר מיימתי [לי] אחרינא ומצערן לי שכן דרך להפסיד בשיכור להוסיף על שכרו. אבל אין דרך להפסיד כי"ב באדם שאינו שכור הלכן אם אין דעתו לנזיר [הור"ל] לומר הרי עלי קרבן: ה"ו רבנן נזיר ואסור בכולן. לעטעמיהו דאמרי לעיל אפילו לא נדר אלף מן החונותים נזיר מוכון: אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין ואני מקבל עלי ליאסור ביין. וי"ל דלא זו אף זו קמי דרישא שהוה יודע שזוהי אסור ביין ודאי אמרינן דאין נזיר לחצאין ואסור בכלן נזיר כספיה הוי כמו נדר כעשות דאילו היה יודע שהנזיר אסור ביין לא היה מקבל נזירות: אבל סבור הייתי שחכמים מתירים וכו'. ס"ד דה"ק סבור הייתי שחכמים מתירים לי אף אם הייתי מקבלו עליה ולכן אינו מקבלו עליה ולכן אינו פריך בגמ' והא אמרת רישא אריב"ל אמרת רישא אריב"ל ששום דהוה מתנה על מה שכתוב בתורה כיון שאמר בלשון על מנת דמיך כשאתר הריני נזיר חל עליו כל דין נזיר וכי קאמר חו' על מנת ומטיל מתנה בנזירות לא מהני (א) דמתנה על מה שכתוב בתורה הוא [האי] ע"מ כחון דמי וכו' היכי דבחוץ לא הוי נזיר בע"מ נמי לא הוי נזיר: תניא כותמיה דרבינא וכו' מפני שמתנה על מ"ש בתורה והיינו כ"ש דאי לרבנן אפילו אמר חון מן היין הוי נזיר: והא אמרת רישא אסור ור"ש מתיר רישא אסור גיורוהו לא קיבל עליו יין.

דהו' מתנה ע"מ' צמורה ומיפוק ליה דה"ל מעשה קודם לתנאי. ל"ש [אינו מוכרז ועיין היצב צמ"מ צפ"ו מתי' אשית ה"ד:]